

STANOVISKO
Konzultačného zboru Ministerstva vnútra Slovenskej republiky
pre aplikáciu správneho poriadku
z 31. januára 2008
č.19

Pribratie tlmočníka v správnom konaní uskutočňuje správny orgán neformálnym spôsobom.

Otázka: Možno v správnom konaní aplikovať per analogiam ustanovenie § 36 zákona č. 71/1967 Zb. aj v súvislosti s ustanovením tlmočníka ?

Postavenie tlmočníka v správnom konaní sa odvíja od článku 47 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého ten, kto vyhlási, že neovláda jazyk, v ktorom sa vedie konanie, má právo na tlmočníka. Väčšina procesných predpisov problematiku pribratia tlmočníka explicitne neupravuje. Správny poriadok sa o tlmočníkovi zmieňuje iba v § 31 ods. 5 v súvislosti s trovami konania. Obdobne aj Občiansky súdny poriadok sa zmieňuje o tlmočníkovi iba v súvislosti s vylúčením tlmočníka (§ 17) a v súvislosti s trovami konania (§ 37). Problematika formy pribratia tlmočníka v určitom konaní nie je upravená ani v zákone č.382/2004 Z. z.

o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch. Preto k názoru na riešenie tejto problematiky možno dospieť iba na základe analýzy príslušných právnych predpisov.

Predovšetkým treba vychádzať zo skutočnosti, že právne postavenie znalca a tlmočníka v správnom konaní nie je rovnaké. Preto uplatnenie § 36 správneho poriadku per analogiam neprichádza do úvahy, nehľadiac na to, že pre postup per analogiam neexistujú zákonné predpoklady.

Právne postavenie znalca je upravené v druhom oddiele tretej časti správneho poriadku o zisťovaní podkladov pre rozhodnutie. Znalecký posudok je jedným z dôkazných prostriedkov a znalec je osoba, ktorá má špecifické postavenie v procese dokazovania. Rozhodnutie o ustanovení znalca je procesným rozhodnutím, v ktorom správny orgán jednostranne určuje najmä pribratie konkrétneho znalca, problematiku, v ktorej má znalec podať znalecký posudok, otázky, na ktoré má v znaleckom posudku odpovedať a lehotu, v ktorej má znalecký posudok predložiť. Podrobnosti o obsahu znaleckého posudku upravuje § 17 zákona č. 382/2004 Z. z. Tlmočník nepôsobí len v procese dokazovania, ale v ktoromkoľvek štádiu správneho konania. Postup podľa § 36 správneho poriadku by bol teda zúžený. Podľa § 20 zákona č. 382/2004 Z. z. tlmočnická činnosť je špeciálna činnosť vykonávaná tlmočníkom za podmienok ustanovených v citovanom zákone pre potreby zadávateľa. Výsledok tlmočenia je určený na jednorazové vnímanie konkrétnej situácie z hľadiska používania rôznych jazykov a umožňuje komunikáciu medzi osobami používajúcimi odlišné jazyky.

Podľa § 22 zákona č. 382/2004 Z. z je zadávateľ oprávnený pred výkonom tlmočnickej činnosti prekonzultovať s tlmočníkom možnosti tlmočníka vykonať tlmočnickú činnosť v určenom termíne. Na základe vyššie uvedených skutočností a pri nedostatku pozitívnej právnej úpravy problematiky priberania tlmočníka možno dôjsť k záveru, že správny orgán ustanovuje tlmočníka neformálnym spôsobom a za podmienok upravených v citovanom zákone.

Tento názor korešponduje aj s právnou úpravou v Trestnom poriadku (zákon č. 301/2005 Z. z.). Podľa § 28 Trestného poriadku, ak určitá osoba neovláda jazyk, v ktorom sa vedie konanie, priberie sa tlmočník opatrením. Termín opatrenie je definovaný v § 10 Trestného poriadku, podľa ktorého opatrenia sú neformálne ústne alebo písomné rozhodnutia technicko-organizačnej povahy.

Za bezdôvodné odmietnutie tlmočnickeho úkonu alebo iného porušenia zákona č. 382/2004 Z. z. možno postihnúť tlmočníka v rámci iných správnych deliktov (§ 27).

Tlmočník však má podľa § 4 ods. 2 správneho poriadku postavenie účastníka len pre časť konania (napr. rozhodovanie o tlmočnom) a v tomto prípade správny orgán vydáva príslušné rozhodnutie.